

Jose Manzisidor Iriondo
Amorebieta-Etxano, Bizkaia (1913)

Aurkibidea

Biografia

1913. urtean jaio zen San Migel auzoko Dudagoitiako Ganbuena baserrian. Zornotzako San Migel kalean bizitakoa. Aita bere jaiotetxekoa zen eta ama Egiarte baserrikoa. 15 urterekin itsasora joan zen eta urte bete egin ostean lantegian aritu zen lanean. Gerran, Elgetan, Etxebarrin, Solluben eta Bilbon ibili zen; handik, Laredora egin zuen ihes eta Aranda de Dueroko (Burgos) kontzentrazioa-eremura eramán zuten. Gero, Burgoseko "caja de reclutas" era eramán zuten eta Logroñora eramaten zuten fronteetarako merkantziak preparatzen. "Zornotzako aditz-eren karinkara" liburuaren oinarri izan ziren partaideetako bat da.

Zintak

AMO-074

- **Proiektua:** Zornotzako aditz-eren karinkara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Zelaieta Gerediaga, Luis Mari
- **Data:** 1988-08-02
- **Iraupena:** 51 min

- **Euskarria:** Audio digitala
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar
- **Emalea:** Amorebieta-Etxanoko Udala

Pasarteak

1. Gerran borrokan eta gero preso

- **Erref:** AMO-074/002
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:00:43. **Bukatu:** 00:03:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Zornotzako San Miguel Dudagoiti auzoko Ganbuena baserrikoa da. Aita bertokoa zuen eta ama auzo berdineko Egiarte baserrikoa. Hamabost urterekin itsasoan lanean hasi zen eta urbetez ibili zen. Bueltan, lantegian egin zuen lan eta gerra hasi zenean borrokan ibili zen (Elgetan, Markinan, Solluben, Bilbon...). Laredon harrapatu zuten eta Aranda de Dueroko kontzentrazio-esparruan sartu zuten. Handik, Burgosko "caja de reclutas"era eraman zuten eta gero Logroñora, fronteetako munizioak prestatzera.

2. Zornotzako San Migel auzoko giroa

- **Erref:** AMO-074/003
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:03:30. **Bukatu:** 00:05:27
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Anaia jaiotetxean bizi da eta sarri joaten da. Garai bateko eta gaur egungo San Migel auzoko giroaz hitz egiten du. Eguraldia asko aldatu da.

3. San Migel auzoko eskolako zigorrak

- **Erref:** AMO-074/004
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:05:27. **Bukatu:** 00:07:58
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

San Migelen ez dago eskolarik orain, baina bertan ikasi zuen Josek. Bolatokiaren gainean zegoen eta maisuari hanka bat falta zitzaion. Horren ordeztan makila bat zeukan eta horrekin jo egiten zituen ikasleak.

4. Garai bateko jaietan errespetua zaintzen zen

- **Erref:** AMO-074/006
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:08:00. **Bukatu:** 00:10:15
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:

Irailaren 29an ospatzen dira San Migueleko jaiak. Garai batean ohiturak ezberdinak ziren. Meza nagusia goizeko 10etan zen eta ondoren aureskua egiten zen. Ondoren, tabernara joaten ziren, baldu egiten zuten eta dantzara joaten ziren. Iluntzean etxera joaten ziren. Ligatzeko orduan errespetu handia zegoen. .

5. Erromeriak eta ligatzea

- **Erref:** AMO-074/007
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:10:15. **Bukatu:** 00:11:13
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:

Erromerietan elkarrekin dantzatzea bekatua zen. Neska-laguntzea. Tabernan gaseosa edaten zuten.

6. Bertsolariak auzoan

- **Erref:** AMO-074/008
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:11:13. **Bukatu:** 00:12:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Bertsolaritzarako zaletasun handirik ez zegoen San Migelen, baina gaur egun bai, gazteek denbora libre gehiago dutelako.

7. Garai bateko bizimodua

- **Erref:** AMO-074/009
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:12:09. **Bukatu:** 00:13:07
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Aisialdia ahalik eta gehien aprobatzen zuten baina ordu asko ematen zituzten lanean eta diru gutxi zuten. Gerra aurretik, goizeko 7etatik 19etara lan egiten zuen. Etxean ez zegoen ez telebistarik eta ez irratarik.

8. Lauaxeta eskolara heldu ziren lehenengo fraideak

- **Erref:** AMO-074/010
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:13:07. **Bukatu:** 00:15:17
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

Lauaxeta eskola nola sortu zen ikusi zuen. 1945 urte inguruan heldu ziren fraideak.

9. San Migel euskara eta tratamenduak

- **Erref:** AMO-074/011
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:15:17. **Bukatu:** 00:16:17
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

San Migel Dudagoitiko euskararen berezitasunak.

10. Hitanoa San Migelen

- **Erref:** AMO-074/012
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:16:17. **Bukatu:** 00:19:02
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

San Migelen gazteek beti erabili dute toka, baina gurasoei inoiz. Gaur egun ordea, toka eta noka ere erabiltzen da. Abadeari berorika egiten zitzaion. Hitanoa, konfiantza kontua da eta ezin zaio edozeini horrela egin, baina San Migelen normalean "zu" izango balitz bezala erabiltzen da.

11. San Migel auzolana gazteen artean

- **Erref:** AMO-074/013
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:19:02. **Bukatu:** 00:21:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

San Migelko elkartean, auzoko gazteak biltzen dira. Auzoan lan asko egin dute: eliza konpondu, telebistako antenak sartu, bolatokia berriztu... Eskola konpondu zuten ere, baina haurrak inguruko herrietara edo Lauxaxetara joaten dira.

12. Garai bateko Dudagoitia

- **Erref:** AMO-074/015
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:21:13. **Bukatu:** 00:24:29
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

San Migel auzoko Dudagoitia zonaldekoa da Jose. Garai batean auzoko giroa nolako zen kontatzen du. Arrebak panderoa jotzen zuen. Bonba deitzen zioten 85 urteko gizon batek kontu zaharrak kontatzen zituen eta famatua zen. Anekdotak bat kontatzen du.

13. Dudagoitiko kontuak

- **Erref:** AMO-074/016
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:24:29. **Bukatu:** 00:26:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Zornotzan bizi da 1945. urtetik baina ia egunero joaten da San Migelera. Auzoko gizon zelebre baten anekdota bat kontatzen du.

14. San Migelen beti euskaraz

- **Erref:** AMO-074/018
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:26:19. **Bukatu:** 00:27:39
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Garai batean, San Migelen eta Dudagoitian bazegoen gaztelaniaz ez zekienik.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com